

medzilaky - silne zriedené roztoky živíc v *terpentínu*, užívané ako lepidlá medzivrstva medzi jednotlivými vrstvami *olejomalby* alebo vrstvou *podmalby* a ďalšími vrstvami; užíva sa napr. roztok *damary* v petrotoluénu; medzilaky zabraňujú vzájomnému nepríznivému pôsobeniu farieb, ale najmä zvyšujú ich svietivosť; pozri *technika olejomalby*

Medzinárodná organizácia filmových amatérov/Union Internationale du Cinéma d'Amateur/UNICA - organizácia združujúca národnú zväzy filmových amatérov; založená 1935 v Barcelone; cieľom je podporovať výmenu skúseností medzi členskými zväzmi; každoročné poriadanie kongresov a filmových súťaží; pozri *kinematografia*

Medzinárodná rada pre pamiatky a sídla - *International Council of Monuments and Sites/ICOMOS*; medzinárodná nevládna organizácia, ktorej cieľom je rozvíjať starostlivosť o zachovanie kultúrnych pamiatok a ich komplexov; pozri *pamiatka, pamiatková starostlivosť*

Medzinárodná únia bábkarov/Union Internationale de la Marionnette/UNIMA - medzinárodná organizácia bábkarov založená 1929 v Prahe, kde je jej trvalé sídlo; združuje profesionálnych aj amatérskych bábkarov rôznych krajín; vydáva publikácie, organizuje medzinárodné bábkarske festivaly, výstavy, odborné sympozia, školenia ap.; na jej činnosti sa podieľali bábkari J.Veselý a J.Malík

Medzinárodná únia na ochranu diel literárnych a umeleckých/Bernská únia/Union internationale pour la protection des ouvres littéraires et artiques - medzinárodná organizácia založená 1886 Bernskou dohodou o ochrane diel literárnych a umeleckých, ktorá bola niekoľkokrát zrevidovaná; únia zaisťuje ochranu autorských práv príslušníkov signatárskych štátov na území ostatných účastníkov, a to pokiaľ ide o všetky diela z oblasti literatúry, vedy a umenia; administratívne funkcie plní od 1970 Svetová organizácia pre duševné vlastníctvo; pozri *autorské právo: copyright, cum privilegio dielo literárne, dielo výtvarné*

Medzinárodné stredisko pre spoluprácu filmových a televíznych škôl/Centre International de Liason des Écoles de Cinéma et de Télévision/CILECT - organizácia napomáhajúca výmene skúseností, filmov a pedagógov v oblasti filmovej a televíznej výučby vo spolupráci s *UNESCO*; založená 1955 v Canes, sídlo v Bruseli; každé dva roky organizuje medzinárodný kongres a nesúťažnú prehliadku študentských prác (*RIFE*); *FAMU* je zakladajúcim a riadnym členom a *VŠMU* pridruženým členom; pozri *kinematografia*

Medzinárodný zväz filmových archívov/Fédération Internationale des Archives du Film - skratka *FIAF*; organizácia združujúca filmové archívy vo členských krajinách; organizuje ich spoluprácu pri identifikácii a výmene filmov a vzájomných skúseností v oblasti archivácie, konzervovania a obnovovania archivovaných filmových kópií; založená 1938, zakladajúcim členom *British Film Institute*; sídlo v Bruseli; poriada každoročne kongresy, odborné a historické semináre a konferencie; pozri *kinematografia, film*

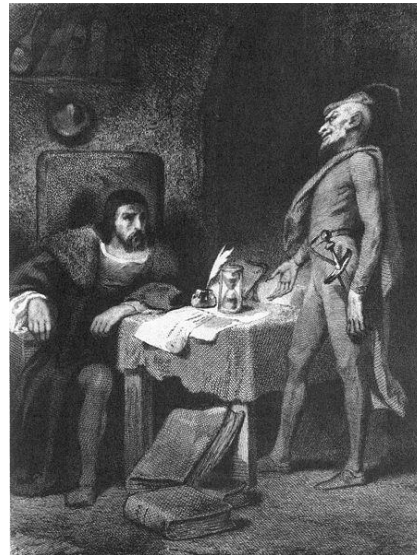
medzinárodný sloh - pozri *expresionizmus IV*.

medzipokosty - *medzilaky*; pozri *pokost*

medzníky - stredoveké aj mladšie *drobné architektonické* výtvary s erbom a letopočtom, vymedzujúce určitú oblasť; pozri *božie muká, hraničné kamene, zmierovacie kríže*

Mefisto - *démon* alebo *diabol* v nemeckej ľudovej mytológii; v literatúre sa prvýkrát objavuje na konci 16.st. v dráme Christophera Marlowa „Doctor Faustus“, v ktorej starý doktor Faust predáva svoju dušu Mefistofelovi za dar bohatstva a mladosti; túto ľudovú povesť neskôr spracoval nemecký spisovateľ *Goethe* vo svojom *Faustov*; Faust je historickou postavou Johanna Georga Fausta

http://en.wikipedia.org/wiki/Mark_Antokolski

M. Antokolski: Mefisto (1884)

T. Johannot: Faust a Mefisto (rytina, 1845-1847)

E. Delacroix: Mefisto letiaci nad Wittenbergom (litografia, 19.st.)

Mefitis - tiež *Mephitis*; rímska bohyňa, stelesnenie jedovatých výparov, ktoré vychádzali zo zeme v močariskách alebo sopečných oblastiach; uctievaná na mnohých miestach v Taliansku, najmä v miestach sírnych prameňov; v Ríme mala chrám, zrejme v posvätnom háji, na Esquilinu; v jej háji pri Tiburtinu, kde bolo páchnuce močarisko, mal Faunus svoju veštiareň (pozri Am; jej ďalší chrám stál pri Cremone; kult Mefitis mal určitú spojitosť s kultom *Albuney/Sibyly Tiburtinskej*, ktorej pôvod siahla až do etruských čias; pozri *rímski bohovia*

Megaira - v *gréckej mytológii* jedna z troch *Erinyí*, bohýň pomsty a zlého svedomia; pozri *Tisifone, Allekto*; porovnaj *Megara*

Megalé Mater - gréc.; *Veľká matka*

Megalé Méter theón Ídaiá - gréc. *Veľká matka bohov idská* (podľa hory Idy vo *Frýgii*); titul *Kybelé*

megalit - z gréc. megas – „veľký“, lithos – „kameň“

-súhrnné označenie monumentálnych kamenných pamätníkov z predhistorických, najmä *neolitických* čias; výskyt v strednej Európe, Blízkom a Ďalekom Východe; väčšinou pohrebné (*dolmeny*) alebo kultové (*menhiry, kromlechy*); medzi megality patria aj *kamenné baby/kamenné matky*

Baleka: od mladšej *doby kamennej* až po 1. st. po Kr. vztýčené osamotené kvádre a dosky alebo celé sústavy z veľkých, neotesaných, iba zriedkavo pritesaných kvádrov a dosiek, so ktorými boli späté kultové funkcie spoločnosti, keď dospela na vyšší stupeň spoločenskej organizácie; megality sa objavujú vždy blízko mora, v Afrike na pobreží u Tripolisu a na Sahare; v Ázii, Amerike aj v Európe majú podobu dolmenu (stoly), menhiru (osamotený kameň), kromlechu (kruhovú alebo polkruhovú usporiadanie); megality rozšírené na britských ostrovoch (kromlech), v Bretani (menhiry) a vo Škandinávii (dolmeny), ale aj vo Španielsku, na Kréte, Malte (pozri *gul'a kamenná*), v Sardínii; k megalitom radené aj škandinávské *pohrebiská chodbové, hroby komorové, kyklopské múry*, figurálne sochy z Veľkonočných ostrovov, *kamenné baby*, niekedy aj indiánske *pucaras*; pozri *trilit, nuraga, naveta, talayota, taulas, gul'a kamenná; Stonehenge; eneolitické umenie; Tiahuanaco*

megalitická stavba - megalit

megalitický stôl - taulas

Megapentes - v *gréckej mytológii* syn zakladateľa *Tírnyxu Proita* a jeho nástupca na tróne; priateľ *Persea*, s ktorým si po smrti Perseovho deda *Akrisia* vymenil hrad v *Argu*

megapolis/megapole - 1.rozsiahle, takmer súvislé mestské osídlenie, najmä na severe USA; pozri *mesto*
2.štvrté štádium v urbanistickej teórii *ekistiky*; súčasné štádium vývoja mestskej *aglomerácie* ako neurčito vymedzeného, zvyčajne polycentrického útvaru s rozpínavou tendenciou; pozri *polis, dynapolis, metropolis; urbanizmus*

Expres: slovo prevzaté z gréčtiny a znamená veľmi veľké *mesto*; také mesto chcela v *antike* vybudovať skupina Grékov na Peloponézskom ostrove; ich plán im nevyšiel, zostalo pri malom meste Megapolis, ktoré jestvuje dodnes; termín megapolis použil prvý raz ako titul pre svoju knihu G.Jean Gottman, ktorý v päťdesiatych rokoch študoval severovýchod USA a hovorí o ňom ako o vyše 480km dlhom metropolitnom regióne od Bostonu po Washington D.C.; v súčasnosti medzi najväčšie megapole patrí Mexico City (25 miliónov celkom, v metropiolitnej časti 16 miliónov obyvateľov)

Megara - v *gréckej mytológii* dcéra thébskeho kráľa *Kreóna*, prvá manželka *Hérakla*, ktorú zabil spolu s ich deťmi v záchvate šílenstva, ktoré naňho zaslala *Héra*; druhou manželkou bola *Deianeira*, tretou *Hébé*; porovnaj *Mageira*

megaron - gréc. – „priestorný“

<http://de.wikipedia.org/wiki/Prostashaus>

<http://de.wikipedia.org/wiki/Megaron>

1.v *egejskom umení* vyvinutý typ architektonickej *dispozície* gréckeho obytného domu na pravouhlom pôdoryse, s predsieňou otvorenou stĺpmi a s ústrednou pravouhlou miestnosťou s krbom; predchodca *gréckych chrámov* typu *in antis*; pozri *dom antický*

2.trónna *sála* krétsko-mykénskeho hradu (pôvodne z *doby kamennej* vo východnej a strednej Európe), dispozičný základ mykénskych *palácov*; pozri *mykénske umenie*

megen David - hebr. *Dávidov štít*

Megiddo - pozri *Harmagedon*

<http://it.wikipedia.org/wiki/Megiddo>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Megido>

http://cs.wikipedia.org/wiki/Izraelsk%C3%A9_kr%C3%A1lovstv%C3%AD

megillah -

http://www.chabad.org/holidays/purim/article_cdo/aid/1473/jewish/The-Megillah.htm

Megillah Ester -

http://en.wikipedia.org/wiki/Book_of_Esther

<https://www.google.sk/search?q=MEGILLAT+ESTHER&oq=MEGILLAT+ESTHER&aqs=chrome.69i57j69i60j0l3j69i62.1460j0&sourceid=chrome&ie=UTF-8>

<http://www.nebraskapress.unl.edu/product/Megillat-Esther,675375.aspx>

Meheux Jacques - francúzsky rytec

J. Meheux: Podobenstvo o hlúpom boháčovi (mezzotinta, 1660-1703)

Mehmed II. - (†1481); turecký sultán z dynastie *Osmanov*; v tejto dobe dochádzalo k postupnému vzájomnému ovplyvňovaniu islamskej, arabsko-perzské kultúry, ktorú si Turci priniesli z Ázie, a miestnej byzantskej tradície; sám Sultán tento proces podporoval, lebo si uvedomoval si, že po dobytí Konštantínopolu je v Európe vnímaný aj ako dedič byzantských cisárov; hoci bol zbožný moslim, obdivoval okrem islamských aj antické a talianske umenie; vo svojom paláci mal rozsiahlu zbierku súčasného talianskeho maliarstva; na dvore Mehmeda II. a jeho nástupcov žil rad významných tureckých literátov tej doby

M. Wolgemut, W. Pleydenwurff, H. Schedel: Medved turecký kráľ (kolorovaný drevoryt, Norimberská kronika, 1493)

G. Bellini: Mehmed II. (1480)

Mehus Livio -

http://en.wikipedia.org/wiki/Livio_Mehus

L. Mehus: Peter d'Alcantara udeľuje sviatosť oltáru Terézii z Ávily

mechanické hudobné nástroje - pozri *flašinet*

http://en.wikipedia.org/wiki/Category:Mechanical_musical_instruments

mechanické umenie - *ars mechanicae*

mechanický balet - divadelná predstava realizovaná v *Bauhause*, zaoberajúca sa vzťahom človeka ku stroju, automatu, mechanizácii, tvarovej *abstrakcii*, novým funkciám; mechanické divadlo založené na hre *figurín* (pozri *manichino*, *manekýn*) označených iba písmenami A,B,C,D a ď., vedených skrytými hercami; schematické a plošné figuríny mali pohyblivé články (trup, ruky, nohy, hlava) a na javisku vyvolávali dojem strojových automatov; autormi figurín K.Schmidt, G.Adams-Teltscher; v súlade s tradíciou *expresionizmu* bola v hre uvoľnená syntax a logika, zmenšená úloha reči, zvýraznené melodramatické prvky, symbolický obsah, pohyb, zvuk, farba, svetlo; iným typom baletu bol *triadický balet* (O. Schlemmer)

mechanika excentrická - *excentrická mechanika*

mechano-dada - démonizácia stroja v dielach *dadaistov*, ktorí tak vyjadrovali civilizačný a kultúrny pesimizmus: symbolom mechanizovaného (manipulovaného) človeka sa stáva *manichino*; dochádza aj k obrátenému postupu, antropomorfizovaniu strojov a vecí

„mechúr rybi“ - *„rybí mechúr“*

tzv. **Meidiášov maliar** - *ozdobný štýl*; štýl gréckej *antickej keramiky* koncom 5.st.pr.Kr.; vynikajúci kresbový dekorativizmus nádob; Meidiáš-hrnčiar, v ktorého dielni pracoval tento anonymný maliar; štýl, ktorý predstavuje posledné vzopätie *vázového maliarstva*; pozri *grécka keramika*

Meidži - obdobie japonskej kultúry 1868-1912; nástup buržoázie > otváranie sa svetu ale aj posilovanie historického a národného povedomia; postupný úpadok ľudového umenia a umeleckých remesiel; vyrovnávanie sa so súčasnými americkými a európskymi podnetmi > hlboký zásah do sústavy japonského umenia; rovnako aj vplyv na európske umenie (*japoneria*, *ukijo-e*, básnici Utamaro, maliar, kresliar a ilustrátor Hokusai, *impresionizmus*, *secesia*, *geometrická abstrakcia*) a na americké umenie (architektúra, *zen-budhistické* moderné maliarstvo)

Meili - v starej nórcine – „Milovaný“; v *severskej mytológii* Meili je jedným z Asov, jeden zo šiestich synov boha *Odina* a brat boha *Thora*; Meili je doložený v básni *Hárbarðsljóð* v Poetickej Edde a Próze Edda z 13.st. (pozri *Snorriho Edda*); iné ako vzťah Meiliho k Odinovi a Thorovi z týchto prameňov neexistuje; niektorí učitelia sa domnievajú, že jeho matkou bola bohyňa

a personifikácia zeme *Fjörgyn*; ďalší sa domnievajú, že Odinov syn *Baldur* a *Meili* sú jedno a to isté; pozri *severskí bohovia*, *synovia Odina*, *Asovia*

<https://en.wikipedia.org/wiki/Meili>

Meirad - (†861), *pustovník* a mučeník; bol mníchom a kňazom v Reichenau vo Švajčiarsku; 829 sa presťahoval do Eisiedweln. Stal sa pustovníkom a 25 rokov žil obyčajným pustovníckym životom; 861 zdvorilo prijal dvoch návštevníkov, ktorí hľadali poklad, ale nič nenašli; zo zlostii ho dobili na smrť palicami; vrahov popravili a Meinradovo telo pochovali v Reichenau; v 10.st. v Einsiedeln obnovili kláštor, ktorý sa stal sídlom *benediktínov* a zostal ním až do dnešných čias; pozri *kresťanskí svätci*

Biedermann v súvislosti s heslom *havran* : dva skrotené Meinradove *havrany* pomohli nájsť jeho mŕtvolu; pozri *atribúty*, *symboly a alegórie*

Meissen/majsn - čes. Míšeň; *Nemecko*

<https://sk.wikipedia.org/wiki/Mei%C3%9Fen>

meissenský porcelán - prvá európska porcelánka založená 1710 kráľom Augustom II. Saským po objavu technológie *tvrdého porcelánu*; zakladateľom výroby J.F.Böttger, ktorý odhalil tajomstvo čínskeho porcelánu; 1720-35 jedálenské súbory štýlu *chinoserii*, neskoršie maľované aj *biskvitové* figúrky v *rokokovom* štýle; 1774-1820 prechod ku *klasicistickým* vzorom; typickým pre úžitkové súpravy je „cibuľový vzor“ - modrý na bielom podklade; značka AR,KPM, od 1726 skrížené modré meče, neskoršie dole s bodkou alebo hviezdou; pozri *F. E. Meyer st.*; *Capo di Monte*, *Derby*, *Höcht*, *Chelsea*; *brak*; *kamenina Böttgerova*;

www: porcelán dovážaný do Európy v 15.st. bol veľmi drahý, preto sa európske továrne usilovali rozlúštiť tajomstvo čínskeho porcelánu; až renesančná *alchymia* odhalila, že obsahuje zložku, ktorá v Európe nebola používaná; nakoľko ju ani alchymisti nedokázali určiť, nahrádzali ju práškom zo zvieracích kostí; tak vznikol tzv. mäkký porcelán; podobal sa na čínsky, ale nemal jeho kvalitu; prejavovalo sa to menšou pevnosťou, odolnosťou a tiež iným zvukom pri poklepe; prísady do porcelánu sa podarilo vyriešiť až Meissene, kde matematik Ehrenfried von Tschirnhaus a alchymista Johann Friedrich Böttger spoločne zistili, že hľadanou látkou je *kaolinit*, jemný prášok vzniknutý zvetrávaním hornín s obsahom *živíc*; hmota na výrobu porcelánu bola nazvaná podľa čínskeho náleziska Cao-ling a dostala teda názov *kaolín*; v tom čase bol glazurovaný porcelán určený iba pre cisársku rodinu, lebo bol veľmi drahý; dostal meno podľa tal. slova porcela – „mušľa“, lebo tieto dva materiály sa na seba veľmi ponášali; iba málo zamestnancov znalo tajomstvo výroby, ktoré bolo pokladané z zlatý poklad; väčšinou poznali iba časť postupu, ktorý ku svojej práci potrebovali; modely meissenského porcelánu vychádzali z barokových a čínskych vzorov a boli bohato zdobené striebrom a zlatom, ktoré sa nanášalo po prvom vypaľovaní (pozri *bisquit*); potom sa takto zdobený porcelán opäť vypaľoval pri nižšej teplote; biely porcelán sa začal vyrábať iba o tri roky neskoršie, v roku 1713; prvou používanou značkou meissenského porcelánu boli písmená AR (kráľov monogram: Augustus rex); r. 1720 boli nahradené skríženými mečmi; tie sú jednou z najstarších výrobných značiek v Európe a ich rôzne varianty sa užívajú dodnes; meissenský porcelán si objednávali panovníci z celej Európy; obdivovala ho ruská cárovná Katarín Veľká aj britskí panovníci, má ho aj americký prezident; keď hospodárska kríza v 20.-30.rokoch 20.storočia ohrozila celú ekonomiku a takmer položil inú tradičnú nemeckú porcelánku Rosenthal, meissenskú manufaktúru neohrozila; nemusela prepustiť žiadneho zo svojich osemsto zamestnancov, iba čiastočne upravila ponuku, hoci naďalej pozostáva výlučne z ručnej výroby; kaolínové doly má vzdialené 12km, základná surovina teda po celé tri storočia je rovnaká a jej zásoby vraj vydržia niekoľko ďalších desaťročí; vo svojich laboratóriách si mieša vlastné farby a školí vlastných zamestnancov; ponúka 200 tis. druhov predmetov a pri ich výrobe môže vyberať z 800 tis. foriem, ktoré za dobu svojej existencie využívala a zhromaždila; niektoré meissenské servisy sú čisto biele, alebo jemne zdobené, iné naopak vyvedené v ručne maľovaných dekoráciách; od všetkého ostatného sa odlišujú tzv. cibuľový porcelán, predovšetkým svojou jednoduchosťou, striedmosťou tvaru i ornamentu; hoci je považovaný za servis našich babičiek, hojne sa používa aj v modernej dobe; je to jediný porcelán, ktorému neublíži ani umývačka riadu ani mikrovlnná rúra a spôsob výzdoby neumožňuje ani stopové množstvá výluhu do potravín; meissenská porcelánka dlhé roky používala vzory prevzaté z východoázijských malieb

a ornamentov; až sochár J. J. Kaendler, majster monumentálnej aj drobnej plastiky, dokázal z porcelánu vymodelovať originálne a osobité rokokové figúrky; r. 1740 bol pre Kandlerovho protektora, kniežaťa Heinricha von Brühl, vytvorený slávny „*labutí servis*“ (Schwanenservice) o viac ako 2 tis. kusoch; hoci bola súprava počas 2.sv.vojny rozkradnutá, našťastie sa zachovali formy a tak je možné dodnes vytvárať repliky tohto unikátneho diela; iné série meissenského porcelánu majú pod glazúrou na okrajoch tanierov vyryté motívy letiacich červených a zlatých drakov, ďalšie súpravy sú zdobené purpurovými ružami alebo figúrkami listami

F. E. Meyer st.: Malabare (porcelán, 1750)

F. E. Meyer st.: Malabare (porcelán, 1750)

Meissonnier Juste-Aurel - (†1750); francúzsky umelec

P.-A. Aveline podľa J.-A. Meissonniera: Dekoratívny motív (lept, rokail, 1748)

Meissonnier Jean-Louis-Ernest - (†1891); francúzsky klasicistický maliar a sochár; stal sa slávnym zobrazeniami Napoleon, jeho armád a vojenských tém; zdokumentoval obliehania a manévry a bol učiteľom Édouard Detaille

https://en.wikipedia.org/wiki/Jean-Louis-Ernest_Meissonnier

J.-L.-E. Meissonier: Obliehanie Paríža v roku 1870 (1884)

meistergesang - v 14.-16.st. piesňová tvorba nemeckých básnikov a skladateľov z radov remeselníckeho stavu; nadväzovala na *minnesang*

Meitens Marin van - Meytens Martin van

Mekka - náboženské stredisko *islamu*, známe už od 6.st.pred Kr.; každý moslim by mal raz za život navštíviť Mekku; táto púť patrí k jednému z tzv. *piatich stĺpov islamu*; keď sa veriaci vyberie na svoju púť, mal by mať turban a odev z 26m látky, z ktorých prvých 6 metrov je bohato zdobených a zvyšné slúžia pre prípad smrti na zabalenie nebožtíka a prenesenie na miesto posledného odpočinku (pozri *moslim*)

pozri *Mohamed, kába, zemzem, hadždž, kibla; Kurajšovci; islamské umenie; porovnaj pustovnícke cesty kresťanov k Božiemu hrobu v Jeruzaleme a pútnicke znamenia; Alah v histórii*

<http://it.wikipedia.org/wiki/Mecca>

mekteba - islamská základná cirkevná škola pri *mešite*; pozri *medresa, islámska architektúra*

Melagros - Meleagros

Melachton Philipp - (†1560); nemecký filozof, *humanista* a reformátor, pedagóg, profesor univerzity vo Wittenbergu

<https://www.google.sk/webhp?sourceid=chrome-instant&ion=1&espv=2&ie=UTF-8#q=Philipp%20Melanchthon>

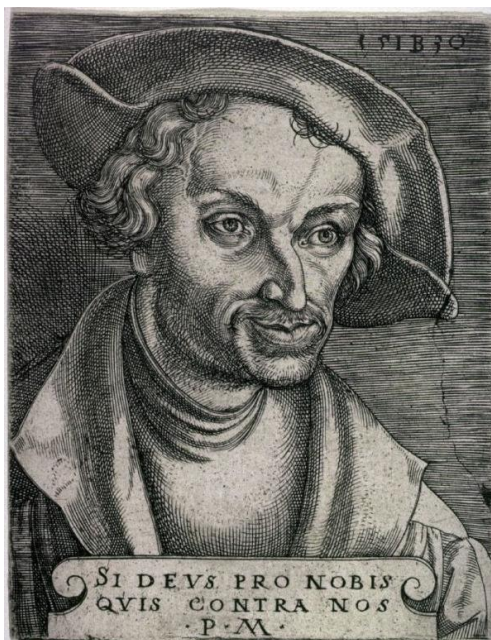
A. Dürer: Philipp Melanchthon (medirytina, 1526)

L. Cranach st.: Philipp Melanchthon (1543)

L. Cranach ml.: Philipp Melanchthon (1559)

Ch. Behrens: Socha P. Melachtona z brautportalu kostola sv. Margaréty v Gotha (Nemecko, 1900)

Majster JB alebo IB: Philip Melachtona (1530)

Melampus - v *gréckej mytológii* veštec, lekár a kráľ v *Argu*, manžel jednej z Proitových dcér; svoje veštecské schopnosti nedostal od bohov, ale vďaka tomu, že zachránil osirotené hadie hniezdo, ujal sa mláďat a tie mu z vďačnosti vylízali uši, takže potom porozumel hlasom vtákov a iným nezrozumiteľným veciam; túto schopnosť spolu s lekárskeym umením využil a vyliečil zo šialenstva Proitovej dcéry a jednu z nich dostal za manželku spolu s tretinou kráľovstva; neskôršie spolu s bratom Biantom ovládol zvyšok a spolu založili ovládli Argos; jeho synom bol *Abas*

Melanézia - gréc. – „čierne ostrovy“; ostrovy v západnej časti Tichého oceánu, severne od Austrálie: Nová Guinea, ostrovy Admirality, Šalamúnove, Louisiady, Nové Hebridy, Nová Kaledónia, Santa Cruz, Loyalty, Fidži; pozri *oceánske umenie/tichomorské umenie*

melanézské umenie - pozri *oceánske umenie*

melanchólia - Hall: 1. jeden zo *Štyroch temperamentov*; podľa *starovekých* a *stredovekých* predstáv šťavy, ktoré orgány vylučujú, podliehali vplyvu planét > povaha človeka bola vo hviezdach; pozri *nebeské telesá, astronomické symboly*

2. v *antickej mytológii* dcéra Saturna; ako dcéra Saturna mala zádušnú povahu; *humanisti* melanchóliu viacej stotožňovali s introspektívnymi, intelektuálnymi vlastnosťami, ktoré stelesňovali ideál kontemplatívneho človeka; takto všetci *umelci*, filozofi a teológovia považovaní za osoby podliehajúce Saturnu; postava Melanchólie máva *kridla* a pri sebe zvieru: *psa*, ktorý z nie príliš jasných dôvodov začal byť spájaný so Saturnom; jej póza (niekedy sedí u stolu s hlavou v dlaniach) zrejme vyjadruje zúfalstvo z márneho pokusu získať poslednú múdrosť alebo zo straty inšpirácie; zvyčajne je obklopená knihami a v barokovom maliarstve má u seba *lebku*, ktorá naznačuje márnosť jej snaženia; niekedy je obklopená (*Dürer*) určitými nástrojmi (kružidlo, pravítko, *trojuholník* ap.); sú to atribúty geometrie, jedného zo *siedmich slobodných umení*, toho, ktoré riadi Saturn; nakoľko tesári boli tiež deťmi Saturna, máva Melanchólia aj pílu, hoblík a ďalšie obdobné nástroje; Melanchólia je aj zobrazovaná celkom ináč: obdobne ako kresťanská *láska*, obklopená deťmi (zrejme odraz mýtu o Saturnovi požierajúcom svoje deti; pozri *Saturnus*)

pozri A. Watteau; *galantné príbehy/galantné slávnosti, farba čierna; fadó; zamyslenosť*

https://en.wikipedia.org/wiki/The_Anatomy_of_Melancholy

M. Gerung: Melanchólia v záhrade života (1558)

M. Gerung: Melanchólia (detail, 1543)

A. Dürer: Melanchólia (mediryt, 1514)

H. S. Beham: Melanchólia (1539)

R. Sadeler I: Melanchólia (1590)

Autor neuvedený: Melanchólia

J. van Loo: Melanchólia (17.st.)

H. J. Terbrugghen: Melanchólia (1627-1628)

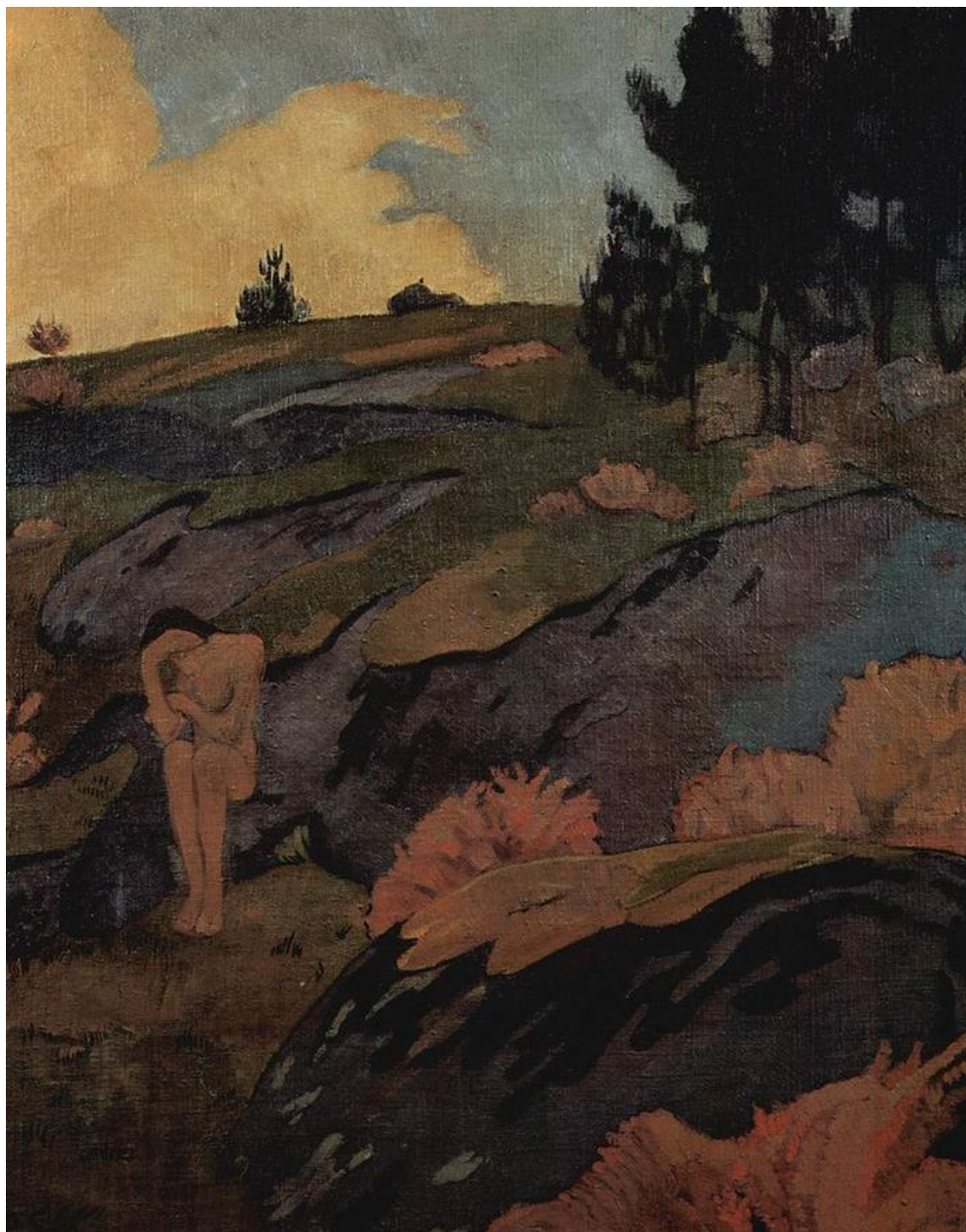
A. Gentileschi: Mária Magdaléna ako Melanchólia (1621-1622)

P. J. Codde: Študent u svojho stola. Melanchólia (1630-1633)

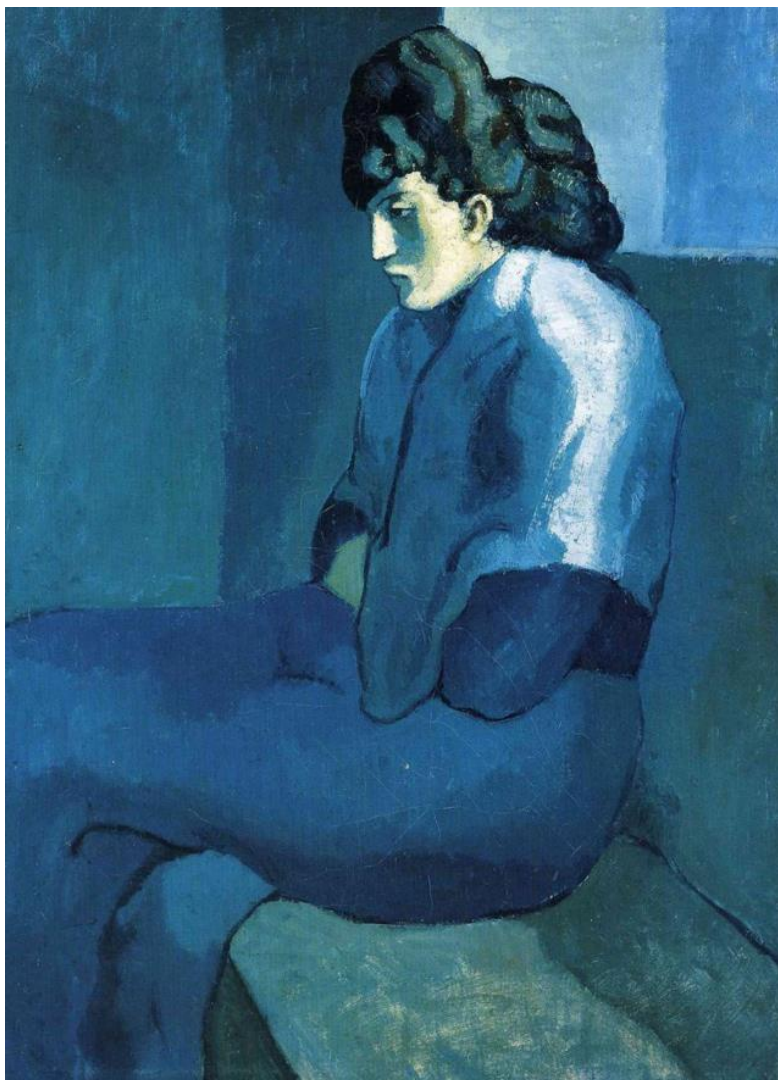
D. Fetti: Melanchólia (1618)

P. Serusier: Melanchólia (1890)

E. Munch: Melanchólia (1895)

P. Picasso: Melancholická žena (1902)

V. Hložník: Melanchólia (1947)

melancholik - pozri *štyri teperamenty*

Melanippa - 1.v *gréckej mytológii* dcéra kráľa Desmonta z Ikarie, ktorá mala s bohom mora Poseidónom synov Aiola a Boiota
2.veliteľka Amazoniek

<http://it.wikipedia.org/wiki/Melanippa>

[http://it.wikipedia.org/wiki/Melanippe_\(Arne\)](http://it.wikipedia.org/wiki/Melanippe_(Arne))

melanit - odroda *andraditu* s obsahom titánu; tmavý až čierny druh *granátu*; pozri *drahokam*

Melantios - v *gréckej mytológii* zradný otrok *Odysea*, ktorý sa pridá na stranu nápadníkov *Penelope* a slúžil im; doniesol im tajne zbrane, keď ich Odyseus a *Telemachos* predvečer pred súťažou tajne odzbrojili; bol zabitý Telemachom, ktorý potom jeho telo predhodil psom

melanž - priadza zo zmesi rôznofarebných vlákien; pozri *cirkas*; *hubertus*; *textília*